YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
4 päivänä maaliskuuta 1986 *

Asiassa 106/84,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään komission oikeudellinen neuvonantaja Johannes Føns Buhl, prosessiosoite Luxemburgissa c/o komission oikeudellisen yksikön virkamies Georges Kremlis, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Tanskan kuningaskunta, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja Laurids Mikaelsen, prosessiosoite Luxemburgissa Tanskan suurlähetystö,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Tanskan kuningaskunta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaisia jäsenyysvelvoitteitaan, koska se on kantanut rypäleviineistä korkeampaa valmisteveroa kuin hedelmäviineistä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. Koopmans, joka hoitaa presidentin tehtäviä, jaostojen puheenjohtajat U. Everling, K. Bahlmann ja R. Joliet sekä tuomarit G. Bosco, O. Due, Y. Galmot, C. Kakouris ja F. Schockweiler,

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

julkisasiamies: P. VerLoren van Themaat,
kirjaaja: hallintovirkamies D. Louterman,

ottaen huomioon julkisasiamiehen 3.12.1985 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 16.4.1984 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Tanskan kuningaskunta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on kantanut rypäleviineistä korkeampaa veroa kuin hedelmäviineistä.

2 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että Tanskan lainsäädännössä, nimittäin viinien ja hedelmäviinien valmisteverosta 17.3.1971 annetussa laissa nro 98, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 11.4.1984 annetulla lailla nro 149, säädetään hedelmäviineille ja rypäleviineille erilaisesta verojärjestelmästä. Rypäleviinien valmistevero litraa kohti on 10,725 Tanskan kruunua pöytäviineiltä ja 19,93 Tanskan kruunua sellaisilta väkeviltä viineiltä, joiden alkoholipitoisuus on suurempi kuin pöytäviinien mutta kuitenkin pienempi kuin 23 tilavuusprosenttia, jota vahvempia viinejä verotetaan väkevien alkoholijuomien valmisteveroa koskevan lain mukaan. Hedelmäviinien valmistevero litraa kohti on 6,92 Tanskan kruunua pöytäviinien kaltaisilta viineiltä, joiden alkoholipitoisuus on enintään 14 tilavuusprosenttia, ja 11,02 Tanskan kruunua muilta tuotteilta, eli väkeviltä viineiltä, joiden alkoholipitoisuus on 14–20 tilavuusprosenttia, jota vahvemmat juomat verotetaan väkevinä alkoholijuomina.

3 Tanskan verolainsäädännössä ei määritellä hedelmäviiniä. Tullihallituksen julkaiseman kiertokirjeen mukaan kyseessä on hedelmämehun tai hunajan käymistuote, jossa on vähintään 1 tilavuusprosentti käymisalkoholia. Lopullisen tuotteen alkoholipitoisuutta voidaan korottaa lisäämällä tislattua neutraalia alkoholia, eli muuta alkoholia kuin sellaista, jolla on tyypillisiä makuominaisuuksia, kuten konjakilla, rommilla tai viskillä. Asian suullisessa käsittelyssä

todettiin, että luonnollista käymistietä saatu alkoholipitoisuus vaihtelee käytännössä 6 ja 8 tilavuusprosentin välillä.

4 Komissio väittää yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella ensisijaisesti, että hedelmäviinit ja rypäleviinit ovat perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja samanlaisia tuotteita, koska niillä on samankaltaiset ominaisuudet, ne täyttävät samat tarpeet, ne valmistetaan samankaltaisista raaka-aineista samalla käymismenetelmällä, niiden alkoholipitoisuudet ovat samat ja niitä kulutetaan samanlaisina määrinä. Toissijaisesti komissio väittää, että tuotteet ovat ainakin 95 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun kaltaisessa kilpailutilanteessa ja että Tanskan verojärjestelmä on luonteeltaan syrjivä ja suojeleva hedelmäviinien eli tyypillisten kotimaisten tuotteiden hyväksi ja rypäleviinien eli yksinomaan maahan tuotujen tuotteiden vahingoksi.

5 Tanskan hallitus kiistää millään tavoin rikkoneensa 95 artiklaa.

6 Aluksi Tanskan hallitus kiistää, että rypäleviinit ja hedelmäviinit olisivat samanlaisia, ja väittää, että tuotteet luokitellaan yhteisessä tullitariffissa eri nimikkeisiin, että niitä ei valmisteta samalla tavalla ja että niiden ominaisuudet ovat erilaiset. Hedelmäviinit saavuttavat luonnollista käymistietä ainoastaan 6–8 tilavuusprosenttia ja niiden alkoholipitoisuutta korotetaan lisätyllä etyylialkoholilla. Päin vastoin kuin rypäleviineillä, hedelmäviineillä on vuodesta toiseen samat ominaisuudet. Toisin kuin rypäleviinit, niitä ei koske yhteinen markkinajärjestely.

7 Tanskan hallitus myöntää sitä vastoin, että tuotteet saattavat olla 95 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun kaltaisessa kilpailutilanteessa. Se kiistää kuitenkin, että erilaisella verotuksella olisi kotimaista tuotantoa suojeleva vaikutus, ja toteaa, että tätä vaikutusta on arvioitava ottaen huomioon veron vaikutus myyntihintaan, joka esillä olevassa asiassa on käytännössä sama kummallekin tuotteelle.

8 Joka tapauksessa mahdollinen suojavaikutus olisi perusteltu oikeutetuista taloudellisista ja yhteiskunnallisista syistä, joiden perusteella Tanska voi soveltaa verojärjestelmää tiettyjen sellaisten hedelmäntuottajien ryhmien eduksi, joilla muuten ei olisi menekkimahdollisuuksia.

9 Koska komissio on perustanut kanteensa pääasiallisesti 95 artiklan ensimmäiseen kohtaan, on tärkeää tarkastella aluksi, täyttyvätkö kyseisen määräyksen soveltamisen edellytykset.

10 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on 27.2.1980 antamissaan tuomioissa (asia 168/78, komissio v. Ranskan tasavalta, Kok. 1980 s. 347; asia 169/78, komissio v. Italian tasavalta, Kok. 1980, s. 385; asia 171/78, komissio v. Tanskan kuningaskunta, Kok. 1980, s. 447) todennut, 95 artiklalla pyritään varmistamaan tavanomaisilla kilpailun edellytyksillä toimiva tavaroiden vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä poistamalla kaikenlainen suojelu, johon muista jäsenvaltioista peräisin olevia tuotteita syrjivien sisäisten verojen ja maksujen soveltaminen voi johtaa, ja takaamaan sisäisten verojen ja maksujen täydellinen neutraalius kotimaisten tuotteiden ja maahan tuotujen tuotteiden välisen kilpailun osalta. Mainitun artiklan ensimmäisessä kohdassa kielletään keskenään samanlaisten tuotteiden osalta sellaiset verosäännökset, joiden perusteella maahan tuoduille tuotteille määrätään korkeampia veroja tai maksuja kuin kotimaisille tuotteille, sovellettavasta menetelmästä riippumatta.

11 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että Tanskassa kulutetut rypäleviinit ovat yksinomaan maahan tuotuja tuotteita. Hedelmäviinien osalta lähes kaikki väkevät viinit ovat kotimaista tuotantoa ja pöytäviinit, joista noin kolmannes on peräisin muista jäsenvaltioista, ovat tyypillisiä kotimaassa tuotettuja alkoholijuomia ja edustavat perinteisesti tanskalaisille hedelmäntuottajille olennaista menekkialuetta.

12 Kuten yhteisöjen tuomioistuin asiassa 45/75, Rewe v. Hauptzollamt Landau, 17.2.1976 antamassaan tuomiossa (Kok. 1976, s. 181) on todennut, 95 artiklan ensimmäisen kohdan kiellon perustana olevaa samanlaisuutta arvioitaessa on tutkittava, onko tuotteilla samankaltaiset ominaisuudet ja tyydyttävätkö ne kuluttajien samat tarpeet. Tulkiten laajentavasti samanlaisuuden käsitteen asiassa 168/78, komissio v. Ranska, 27.2.1980 antamassaan tuomiossa (Kok. 1980, s. 347) ja asiassa 216/81, Cogis v. Amministrazione delle Finanze dello Stato, 15.7.1982 antamassaan tuomiossa (Kok. 1982, s. 2701) yhteisöjen tuomioistuin arvioi samanlaisuutta käyttäen perusteena tavaroiden samankaltaista ja toisiinsa rinnastettavissa olevaa käyttötapaa eikä niiden ehdotonta samanlaisuutta. Samanlaisuutta arvioitaessa on siten otettava huomioon toisaalta joukko kummankin juomaryhmän objektiivisia ominaispiirteitä, kuten niiden alkuperä, valmistusmenetelmä, aistinvaraisesti havaittavat ominaisuudet, erityisesti maku ja alkoholipitoisuus, ja toisaalta se, onko kumpikin juomien ryhmä omiaan tyydyttämään kuluttajien kannalta samat tarpeet.

13 Tätä arviota suoritettaessa on kumpaakin Tanskan viinejä koskevan verolainsäädännön mukaista ryhmää eli pöytäviinejä ja väkeviä viinejä syytä tarkastella erikseen.

14 Pöytäviinien osalta on aluksi todettava, että hedelmäviinit ja rypäleviinit valmistetaan samantyyppisistä perustuotteista eli maataloustuotteista ja samalla menetelmällä eli luonnollista käymistietä. Niiden aistinvaraisesti havaittavat ominaisuudet, erityisesti maku ja alkoholipitoisuus, ovat samankaltaiset. Ei voida pitää merkityksellisenä, että hedelmäviinien lopullinen alkoholipitoisuus saadaan lisätyllä etyylialkoholilla. Tosiasiallisesti rypäleviinien alkoholipitoisuutta voidaan myös korottaa, erityisesti sellaisen viinin parantamiseksi, jonka luonnollinen alkoholipitoisuus on heikko.

15 Lisäksi kumpikin juomaryhmä voi samankaltaisten ominaisuuksiensa puolesta tyydyttää kuluttajien samat tarpeet, koska niitä voidaan nauttia samalla tavalla, sekä janojuomana ja virkistävänä juomana että ruokajuomana. Sitä, että kumpikin juomaryhmä täyttää samat tarpeet, ei voida asettaa kyseenalaiseksi sen perusteella, että hedelmäviinien kulutus on aina ollut rypäleviinien kulutusta vähäisempää. Tarpeiden samanlaisuutta ei voida arvioida vallitsevien kulutustottumusten perusteella, vaan näiden tottumusten kehitysmahdollisuuksien perusteella ja erityisesti objektiivisten ominaispiirteiden perusteella, joiden vuoksi tuote tiettyjen kuluttajaryhmien kannalta on omiaan tyydyttämään samat tarpeet kuin toinen tuote.

16 Väkevien viinien osalta hedelmäviinien ja rypäleviinien valmistusmenetelmiä on pidettävä samanlaisina, koska lopullinen tuote valmistetaan kummassakin tapauksessa poikkeuksetta lisäämällä etyylialkoholia pitemmän tai lyhyemmän käymisen jälkeen ja tietyissä tapauksissa lisäämällä muita aineita, kuten mehua tai hunajaa. Kumpikin tuoteryhmä täyttää siten toisiinsa rinnastettavien ominaispiirteidensä ja samankaltaisten ominaisuuksiensa puolesta kuluttajien samat tarpeet, koska ryhmien tuotteista osa kulutetaan aperitiiveinä ja osa jälkiruokaviineinä. Väkeviä hedelmäviinejä ja väkeviä rypäleviinejä on siten pidettävä ETY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuina samanlaisina tuotteina.

17 Näiden viiniryhmien samanlaisuutta ei voida asettaa kyseenalaiseksi, kuten Tanskan hallitus väittää, vetoamalla siihen, että hedelmäviinit ja rypäleviinit luokitellaan eri tullinimikkeisiin. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi 27.2.1980 antamassaan tuomiossa (edellä mainittu asia 169/78), alkoholijuomien tariffiluokitus, joka on laadittu ulkomaankaupan tarpeita varten, ei voi tarjota ratkaisevaa perustetta perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua samanlaisuutta arvioitaessa.

18 Samanlaisuuden kannalta ei voida pitää merkityksellisenä myöskään sitä, että hedelmäviinejä ei koske yhteinen markkinajärjestely, koska tällaisen järjestelyn puuttuminen ei voi oikeuttaa syrjivää verokohtelua, jolla suositaan muuten samanlaisten tuotteiden valmistuksen osalta tiettyjä maataloustuotteiden ryhmiä muiden, pääasiallisesti muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuoteryhmien vahingoksi.

19 Koska on osoitettu, että tuotteet ovat perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla samanlaisia, on tutkittava, onko verotus syrjivää; syrjivänä on, kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa 27.2.1980 antamassaan tuomiossa, pidettävä jo sitä, että kyseisiin tuoteryhmiin kohdistuu erilainen verorasitus, riippumatta siitä, johtuuko tämä erilaisesta verokannasta, veron perusteesta vai muista yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä. Esillä olevassa asiassa on kiistatonta, että rypäleviineihin kohdistuu suurempi verorasitus kuin hedelmäviinien vastaaviin määriin.

20 Koska Tanskan kuningaskunnan esittämän väitteen mukaan verotuksen erilaisuus voi olla perusteltua yhteiskunnallisista ja taloudellisista syistä, on syytä todeta, kuten yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut vakiintuneessa oikeuskäytännössään (ks. viimeksi asia 319/81, komissio v. Italia, tuomio 15.3.1983, Kok. 1983, s. 601), että yhteisön oikeudessa ei sen nykyisessä kehitysvaiheessaan rajoiteta jäsenvaltioiden vapautta ottaa käyttöön eriytettyä verotusta tiettyjen tuotteiden osalta, vaikka ne olisivat perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja samanlaisia tuotteita, jos tällaisen eriyttämisen perusteena käytetään objektiivisia kriteerejä eli esimerkiksi käytettyjä raaka-aineita tai sovellettuja tuotantomenetelmiä. Tällainen eriyttäminen on yhteisön oikeuden mukaista, jos sillä pyritään perustamissopimuksesta ja johdetusta oikeudesta johtuvien vaatimusten mukaisiin talouspoliittisiin tavoitteisiin ja jos kyseisellä verojärjestelmällä ei suoraan tai välillisesti syrjitä muista jäsenvaltioista tulevaa tuontia eikä suojella kilpailevia kotimaisia tuotteita.

21 Tällainen erotteleva verotus ei kuitenkaan ole yhteensoveltuva yhteisön oikeuden kanssa, jos ankarammin verotetut tuotteet ovat luonteensa puolesta sellaisia, että ne tuodaan kyseiseen maahan muualta, mistä on kyse nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

22 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että Tanskan kuningaskunta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisia jäsenyysvelvoitteitaan, koska se on kantanut rypäleviineistä korkeampaa veroa kuin hedelmäviineistä.

Oikeudenkäyntikulut

23 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Tanskan kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Tanskan kuningaskunta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisia jäsenyysvelvoitteitaan, koska se on kantanut rypäleviineistä korkeampaa veroa kuin hedelmäviineistä.**

2) **Tanskan kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Koopmans Everling Bahlmann Joliet

Bosco Due Galmot Kakouris Schockweiler

Julistettiin Luxemburgissa 4 päivänä maaliskuuta 1986.

P. Heim
kirjaaja

T. Koopmans
presidentin tehtäviä hoitava jaoston puheenjohtaja